

Gebiedsontwikkeling Maaspark Well

Notitie Reikwijdte en detailniveau Plan-MER

Definitief

Gemeente Bergen en Kampergeul B.V.

Grontmij Nederland B.V.
Roermond, 11 mei 2010

Verantwoording

Titel	:	Gebiedsontwikkeling Maaspark Well
Subtitel	:	Notitie Reikwijdte en detailniveau Plan-MER
Projectnummer	:	189415
Referentienummer	:	189415.ehv.212.R001
Revisie	:	03
Datum	:	11 mei 2010
Auteur(s)	:	drs. D. Gijsbers, T.H.G.C. van der Velden, ir. M.E.M. Willekens
E-mail adres	:	wouter.akkerman@sab.nl, wim.droesen@grontmij.nl
Gecontroleerd door	:	ir. M.E.M. Willekens
Paraaf gecontroleerd	:	
Goedgekeurd door	:	ir. W.H.Akkerman (SAB), dr. W.J. Droesen
Paraaf goedgekeurd	:	
Contact	:	Bredeweg 239 6043 GA Roermond Postbus 410 6040 AK Roermond T +31 475 39 00 00 F +31 475 31 96 95 info@grontmij.nl www.grontmij.nl

Inhoudsopgave

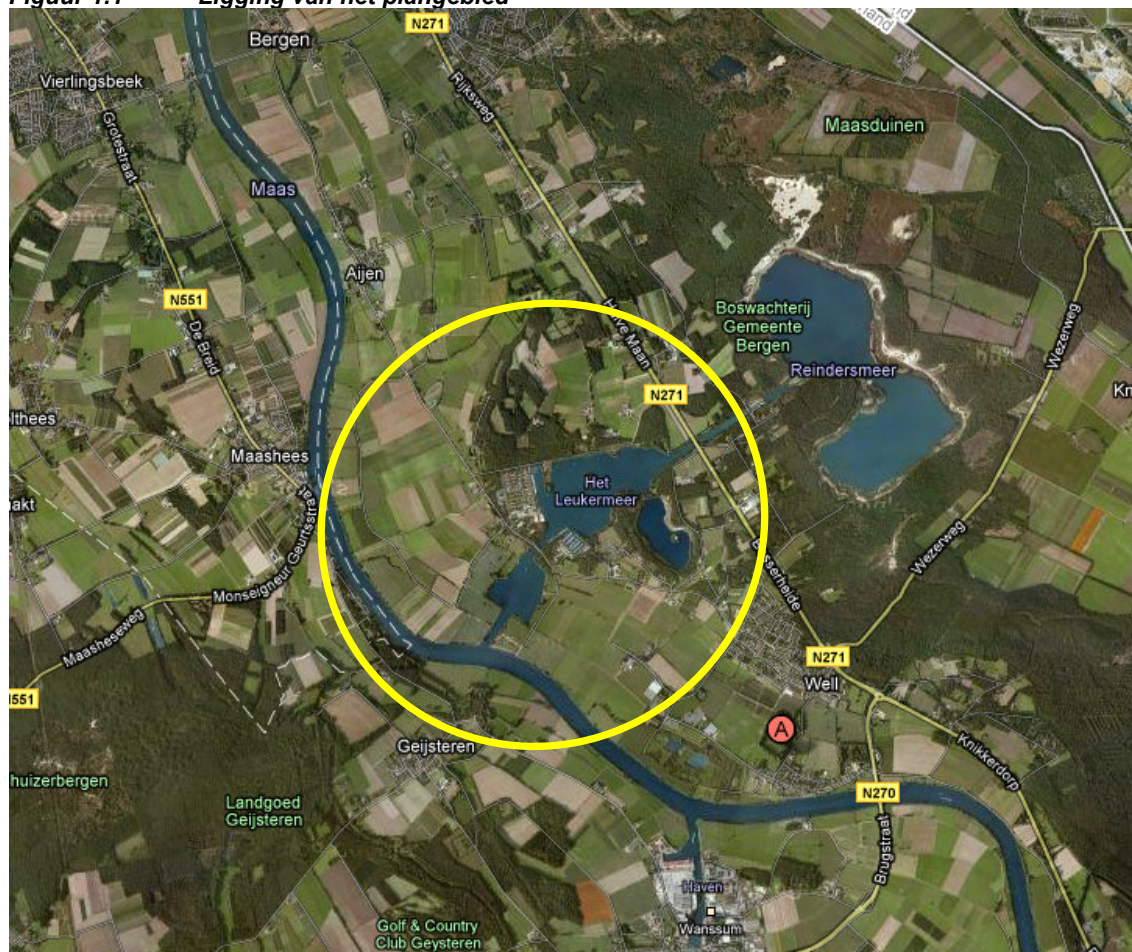
1	Inleiding.....	4
1.1	Aanleiding	4
1.2	M.e.r.-plicht	5
1.3	Doel van deze notitie	6
1.4	Leeswijzer	6
2	De procedure	7
2.1	De procedure	7
2.2	Te raadplegen instanties.....	8
2.3	Reacties	8
2.4	Opzet van het Plan-MER	9
3	Ontwikkeling Maaspark Well.....	10
3.1	Algemeen	10
3.2	Tracébesluit Zandmaas/Maasroute en MER Hoogwatergeul (2002)	10
3.3	Structuurvisie+ Gemeente Bergen (2006)	10
3.4	Gebiedsplan Maaspark Well (2006)	11
3.5	Besluit-MER en vergunningaanvraag Hoogwatergeul Well-Aijen (jan. 2008)	12
3.6	Samenwerkingsovereenkomst Gemeente Bergen en Kampergeul (jan. 2009)	13
3.7	Plan-MER Maaspark Well en Structuurvisie Maaspark Well, juni 2010	15
4	Reikwijdte Plan-MER	16
4.1	Reikwijdte: Het plangebied en het studiegebied.....	16
4.2	Planonderdelen gebiedsontwikkeling Maaspark Well	17
4.2.1	Hoogwatergeul Well-Aijen.....	17
4.2.2	Uitbreiding Voorhaven	18
4.2.3	Recreatieve ontwikkeling Leukermeer.....	18
5	Varianten en alternatieven	19
5.1	Algemeen	19
5.2	Nulalternatief.....	19
5.3	Inrichtingsalternatief 1: concentratie rondom het Leukermeer	20
5.4	Inrichtingsalternatief 2: verweving met de omgeving.....	20
5.5	Voorkeursalternatief.....	20
5.6	Varianten voor onderdelen van het plan.....	20
6	Wijze van effectbeoordeling.....	21
6.1	Beoordelingskader	21
6.2	Wijze van beoordelen	21

1 Inleiding

1.1 Aanleiding

Het College van Burgemeester en Wethouders van gemeente Bergen en Kampergeul BV zijn sinds 1992 samen met andere partijen actief bezig plannen te ontwikkelen voor het Maasdal tussen Well en Aijen en het aangrenzende recreatiegebied 't Leuken. Sinds de hoogwaterproblematiek van 1993 en 1995 is de ontwikkeling van een veilig en natuurlijk Maasdal in een stroomversnelling gekomen. Dit gebeurt onder andere door de uitvoering van een aantal rivierverruimingsprojecten langs de Maas. In het tracébesluit Zandmaas/Maasroute is een aantal van deze projecten benoemd. Eén van deze projecten is de ontwikkeling van een hoogwatergeul tussen Well en Aijen. De geplande hoogwatergeul draagt bij aan meer veiligheid tegen overstromingen en de ontwikkeling van nieuwe natuur langs de Maas. Daarnaast biedt dit project goede kansen om in samenhang hiermee een ambitieuze gebiedsontwikkeling te realiseren, waarbij de verruiming van het Maasdal in een breder perspectief wordt gezien en verschillende recreatieve ontwikkelingsmogelijkheden in de omgeving worden benut.

Figuur 1.1 *Ligging van het plangebied*

Om deze gebiedsontwikkeling mogelijk te maken, zijn diverse aanpassingen aan het Maasdal en het stroomgebied van de Maas nodig. Vanwege het grote maatschappelijke en economische belang moeten afwegingen en keuzes doordacht worden gemaakt, en moet er een integrale toekomstvisie voor het gebied worden opgesteld. Alleen op deze manier kunnen de ontwikkelingsmogelijkheden en de aantrekkingskracht van het Maasdal optimaal worden benut.

De gemeente Bergen is voornemens voor het plangebied Maaspark Well (zie figuur 1.1) een structuurvisie conform de Wet ruimtelijke ordening (Wro) op te stellen. Vanwege de omvang van de voorgenomen activiteiten in het gebied en de mogelijke gevolgen ervan voor de omgeving (waaronder het nabijgelegen Natura 2000-gebied Maasduinen), is het volgens de Wet milieubeheer (Wm) wettelijk verplicht om, gekoppeld aan de besluitvorming over de structuurvisie, een milieueffectrapportage (plan-m.e.r.) uit te voeren.

1.2 M.e.r.-plicht

m.e.r.	= milieueffectrapportage (de procedure)
MER	= milieueffectrapport (het product)
Plan-m.e.r.	= procedure voor plannen die een kader stellen voor m.e.r.-plichtige activiteiten, zoals een structuurvisie of een bestemmingsplan waarin locatiekeuzes worden gemaakt. Ook geldt de plan-m.e.r.-plicht voor wettelijke of bestuursrechtelijke plannen waarvoor op grond van de Natuurbeschermingswet 1998 een passende beoordeling moet worden gemaakt.
Besluit-m.e.r.	= procedure voor projecten die volgens de wet m.e.r.-plichtig zijn, zoals een grote ontgraving.

Zoals in de vorige paragraaf is toegelicht, dient ter onderbouwing van de besluitvorming over de structuurvisie voor het Maaspark Well eerst een Plan-MER te worden opgesteld. In een later stadium moet ten behoeve van de besluitvorming over het bestemmingsplan en de ontgrondingenvergunning één of meerdere Besluit-MER'en worden opgesteld. Daarnaast zullen te zijner tijd verschillende andere vergunningen en ontheffingen moeten worden aangevraagd.

De m.e.r.-plicht voor het Maaspark Well blijkt uit artikel 7.2 lid 1 van de Wet milieubeheer, waarin een verwijzing naar het Besluit milieueffectrapportage 1994 is opgenomen. De verplichting tot het uitvoeren van een m.e.r.-procedure is gebaseerd op meerdere onderdelen uit het project "gebiedsontwikkeling Maaspark Well":

- Het realiseren (omvormen) van een recreatiegebied met een uiteindelijke oppervlakte van ruim 80 hectare (Voorhaven 't Leuken).
Volgens categorie 10.1 van onderdeel C van het besluit is het project ook m.e.r.-plichtig, omdat sprake is van "de aanleg van één of meer recreatieve of toeristische voorziening, aangezien de activiteit betrekking heeft op een voorziening of combinatie van voorzieningen met een oppervlakte van 50 ha of meer dan wel 20 ha of meer in een gevoelig gebied".
- De aanleg van een jachthaven met 250+ ligplaatsen.
Volgens categorie 10.3 van onderdeel C van het besluit is het project m.e.r.-plichtig, omdat sprake is van "de aanleg van een jachthaven met 500 ligplaatsen of meer, dan wel met 250 ligplaatsen of meer in een gevoelig gebied".
- Een voorgenomen ontgraving gericht op de winning van delfstoffen over een oppervlakte van 280 ha ten behoeve van rivierverruiming en een verbetering van de bescherming tegen hoogwater.
Volgens categorie 16.1 van onderdeel C van het besluit is het project m.e.r.-plichtig, omdat sprake is van "de winning dan wel wijziging of uitbreiding van de winning van oppervlakte-delfstoffen, waarbij de activiteit betrekking heeft op een winplaats van 100 hectare of meer of op een aantal winplaatsen die tezamen 100 hectare of meer omvatten en die in elkaars nabijheid liggen".
- De inrichting van het landelijk gebied, van in totaal 320 hectare.
Volgens categorie 9 van het onderdeel C van het besluit is het project tevens m.e.r.-plichtig, omdat sprake is van een "functiewijziging in de natuur, recreatie of landbouw met een oppervlakte van 250 hectare of meer, met uitzondering van ruilverkaveling met een administratief karakter of van een aanpassingsinrichting".

- Eventueel de verlegging van een kade (primaire waterkering) als gevolg van de verdere planontwikkeling.

Het doel van de plan-m.e.r. procedure is om het milieubelang een volwaardige en vroegtijdige plaats in het plan- en besluitvormingsproces te geven. De plan-m.e.r. procedure is gekoppeld aan plannen die kunnen leiden tot concrete projecten of activiteiten met mogelijk belangrijke nadelige gevolgen voor het milieu.

Vanwege de ligging van het plangebied direct grenzend aan het Natura 2000-gebied De Maasduinen, dient een passende beoordeling te worden uitgevoerd. De uitkomsten daarvan zullen worden geïntegreerd in het Plan-MER voor Maaspark Well.

Binnen deze plan-m.e.r. procedure wordt de rol van initiatiefnemer gezamenlijk vervuld door het College van B&W van de gemeente Bergen en het bedrijf Kampergeul BV. De gemeenteraad van Bergen vormt het bevoegd gezag.

1.3 Doel van deze notitie

Met deze Notitie Reikwijdte en Detailniveau (NRD) verschaft de initiatiefnemer (B&W van Bergen en Kampergeul BV) globale informatie over de achtergronden, aard, omvang en te verwachten effecten van de voorgenomen ontwikkelingen in het plangebied "Maaspark Well". Daarnaast vormt het verschijnen van deze notitie de formele aankondiging van de start van de plan-m.e.r. procedure. Doel van de notitie is om alle betrokken bestuursorganen te informeren en te raadplegen over de te volgen aanpak. Tevens wordt de notitie, waarbij wordt geanticipeerd op de nieuwe wetgeving¹, gedurende een periode van zes weken voor eenieder ter inzage gelegd, waarbij de mogelijkheid wordt geboden om een zienswijze in te dienen.

De notitie reikwijdte en detailniveau beschrijft de afbakening, het detailniveau en de methode van aanpak van het Plan-MER. Daartoe wordt met name ingegaan op:

- Voornemen en alternatieven: welk gebied en welke activiteiten worden beschouwd;
- Beoordelingskader: hierin zijn de te onderzoeken milieuthema's en aspecten opgenomen;
- Toetsingscriteria: beschrijft de wijze waarop de milieueffecten worden beoordeeld.

1.4 Leeswijzer

In hoofdstuk 2 van deze notitie worden de verschillende procedurele stappen beschreven die in het kader van de plan-m.e.r. moeten worden doorlopen. Ook wordt op hoofdlijnen ingegaan op de beoogde opzet van het Plan-MER voor het Maaspark Well. Hoofdstuk 3 gaat in op de achtergronden, voorgeschiedenis en doelstellingen van het project. De reikwijdte van het Plan-MER wordt uiteengezet in hoofdstuk 4. Hoofdstuk 5 gaat in op de wijze waarop de varianten en alternatieven voor het Plan-MER "Gebiedsontwikkeling Maaspark Well" tot stand komen. Hoofdstuk 6 tenslotte gaat in op de wijze van effectbeoordeling.

¹ Naar verwachting zal per 1 juli 2010 de voorgenomen wijziging van de m.e.r.-wetgeving in werking treden. Tot die tijd zal echter ook moeten worden voldaan aan het thans nog geldende Besluit milieueffectrapportage.

2 De procedure

2.1 De procedure

De plan-m.e.r. procedure voor dit project wordt in een aantal stappen doorlopen:

1. *Openbare kennisgeving:* Wanneer een initiatiefnemer voornemens is een plan te gaan opstellen waarvoor een plan-m.e.r. procedure moet worden doorlopen, moet dit openbaar worden gemaakt. De bekendmaking vormt de formele start van de m.e.r. procedure. In deze kennisgeving wordt tevens aangegeven wie in de gelegenheid worden gesteld om advies over de inhoud van het Plan-MER uit te brengen.
2. *Raadplegen bestuursorganen:* Na de kennisgeving dienen de reikwijdte en het detailniveau van het op te stellen milieuraapport te worden bepaald. Bestuursorganen die met het plan te maken krijgen, worden over de voorgenomen ontwikkeling geraadpleegd. De notitie reikwijdte en detailniveau is het document waarmee deze raadpleging worden uitgevoerd. Betrokken partijen worden in de gelegenheid gesteld hun zienswijzen en bedenkingen aan te geven, zodat deze meegenomen kan worden bij het opstellen van het Plan-MER.

Vooruitlopend op de nieuwe m.e.r.-wetgeving (die naar verwachting per 1 juli 2010 in werking treedt) wordt de notitie gedurende een periode van 6 weken voor eenieder ter visie gelegd en kunnen zienswijzen worden ingediend.

Tevens wordt in deze tweede procedurestap de Commissie voor de milieueffectrapportage (Cie-mer) gevraagd een advies uit te brengen over de reikwijdte en het detailniveau van het Plan-MER. Bij het opstellen van het Plan-MER zal rekening worden gehouden met binnengekomen zienswijzen en uitgebrachte adviezen.

3. *Opstellen Milieuraapport (Plan-MER):* Mede aan de hand van de reacties op de Notitie Reikwijdte en Detailniveau wordt vervolgens het milieuraapport opgesteld. Hierin worden het voornemen, eventuele varianten en alternatieven beoordeeld op hun milieueffecten. In paragraaf 2.4 van deze notitie wordt de globale opzet van het Plan-MER toegelicht. Tijdens deze derde procedurestap wordt tevens het ontwerp van de structuurvisie Maaspark Wel opgesteld en wordt de passende beoordeling² uitgevoerd. De ontwerp structuurvisie wordt samen met het Plan-MER en de passende beoordeling door het bevoegd gezag vastgesteld en ter inzage gelegd.
4. *Terinzagelegging en inspraak:* Na vaststelling liggen de documenten gedurende 6 weken ter inzage. Tijdens de tervisielegging kan eenieder mondeling of schriftelijk een reactie op de documenten geven. Tijdens deze periode wordt tevens aan de Cie-mer gevraagd of zij het plan wil toetsen op volledigheid, juistheid en objectiviteit.
5. *Motiveren in het definitieve ontwerpplan:* Mede op basis van de inspraakresultaten en adviezen, en met in achtneming van de uitkomsten van het Plan-MER, stelt het bevoegd gezag vervolgens de definitieve structuurvisie vast.

² Een passende beoordeling is een afzonderlijke procedure, waarbij getoetst wordt of de geplande ingrepen significante effecten hebben op de instandhoudingsdoelstellingen zoals die zijn geformuleerd in het ontwerpbesluit van het rijk tot aanwijzing van de Maasduinen als Natura2000-gebied.

6. *Bekendmaking en mededeling van het plan*: Na vaststelling van de structuurvisie Maaspark Well wordt deze bekend gemaakt.
7. *Evaluatie en monitoring*: Nadat de plannen zijn gerealiseerd dienen de werkelijk optredende milieueffecten in beeld worden gebracht en geëvalueerd. In het Plan-MER wordt een eerste aanzet daarvoor gegeven.

2.2 Te raadplegen instanties

Bij het bepalen van de reikwijdte en het detailniveau van het Plan-MER Maaspark Well raadtpleegt het bevoegd gezag (de gemeenteraad van Bergen) in ieder geval de wettelijk voorgeschreven bestuursorganen (artikel 7.11b Wet milieubeheer). De gemeenteraad van Bergen is voornemens in ieder geval de volgende instanties over dit project te raadplegen:

- Gedeputeerde Staten van Limburg;
- Burgemeester en Wethouders van de omliggende gemeenten;
- VROM-inspectie;
- LNV regio zuid;
- LLTB;
- Dorpsraad Aijen;
- Dorpsraad Well;
- MKB Limburg afdeling Grens en Maas;
- Milieufederatie Limburg;
- Rijkswaterstaat;
- Waterschap Peel- en Maasvallei;
- Staatsbosbeheer;
- Natuurmonumenten;
- Stichting Limburg Landschap;
- Overlegorgaan Nationaal Park De Maasduinen;
- Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed, RCE (Voorheen RACM);
- Commissie voor de m.e.r.

2.3 Reacties

Er is een openbare kennisgeving gepubliceerd die aangeeft welke procedure de gemeente Bergen wenst te volgen in het kader van de plan-m.e.r. voor het Maaspark Well. Daarnaast ligt de notitie reikwijdte en detailniveau gedurende zes weken voor eenieder ter inzage en kunnen zienswijzen worden ingediend. Reacties kunnen bijvoorbeeld ingaan op de alternatieven, de te hanteren beoordelingscriteria of op specifieke aandachtspunten in het plangebied. Bij het opstellen van het Plan-MER zal hiermee rekening worden gehouden.

Reacties kunnen per post worden aangeleverd aan:

De Gemeenteraad van Bergen
t.a.v. de heer E. Kuiper
Postbus 140
5854 ZJ BERGEN

2.4 Opzet van het Plan-MER

De kern van het Plan-MER wordt gevormd door de beschrijving van de milieueffecten die als gevolg van de voorgenomen activiteiten worden verwacht. Daarnaast moeten redelijke alternatieven voor de invulling van het gebied worden beschreven en op hun milieueffecten worden beoordeeld. Het milieuraapport moet (vrij naar de wettekst) de volgende onderdelen bevatten:

- 1) Een beschrijving van hetgeen met de voorgenomen activiteit wordt beoogd;
- 2) Een beschrijving van de voorgenomen activiteit en de bandbreedte die redelijkerwijs in beschouwing dient te worden genomen, inclusief motivering voor de bandbreedte (alternatieven of varianten);
- 3) Een overzicht van eerder vastgestelde plannen die betrekking hebben op de voorgenomen activiteit en de beschreven bandbreedte;
- 4) Een beschrijving van de bestaande toestand van het milieu, voor zover de voorgenomen activiteit of de beschreven bandbreedte daarvoor gevolgen kunnen hebben, en van de te verwachten autonome ontwikkeling van dat milieu;
- 5) Een beschrijving van de gevolgen voor het milieu, die de voorgenomen activiteiten en de beschreven bandbreedte kunnen hebben, en een motivering van de wijze waarop deze gevolgen zijn bepaald en beschreven;
- 6) Een vergelijking van de als gevolg van onderdeel 4) beschreven verwachte ontwikkeling van het milieu met de beschreven gevolgen voor milieu van elk van de in beschouwing genomen bandbreedte;
- 7) Een overzicht van de leemten in de onder 4) en 5) bedoelde beschrijvingen ten gevolge van het ontbreken van de benodigde gegevens;
- 8) Een zelfstandig leesbare samenvatting die aan een algemeen publiek voldoende inzicht geeft voor de beoordeling van het milieueffectrapport (plan-MER) en van de daarin beschreven gevolgen voor het milieu van de voorgenomen activiteit en van de beschreven bandbreedte.

3 Ontwikkeling Maaspark Well

3.1 Algemeen

Zoals in de inleiding reeds is aangegeven, is Nederland in 1993 en 1995 getroffen door een enorme overlast door hoogwater in de grote rivieren. Grote gedeelten van de Maas konden destijds de hoeveelheden water niet meer verwerken, waardoor grootschalige overstromingen optraden en evacuaties noodzakelijk werden. Deze hoogwaterproblematiek is aanleiding geweest voor de ontwikkeling van het project Zandmaas/Maasroute, waarbinnen diverse rivierverruimingsprojecten zijn voorzien om de Maas meer ruimte geven.

Eén van deze projecten is de aanleg van een hoogwatergeul tussen de kernen Well en Aijen. De aanleg van de hoogwatergeul biedt in de ogen van de gemeente en provincie unieke kansen om de ambities in een groter gebied te realiseren. De Gemeente Bergen en Kampergeul BV hebben de afgelopen jaren samen met de Provincie Limburg, Rijkswaterstaat en het Waterschap Peel en Maasvallei hun ambities uitgewerkt in het integrale gebiedsplan "Maaspark Well". De plannen voor deze integrale gebiedsontwikkeling zijn in een aantal stappen tot stand gekomen. In dit hoofdstuk worden de belangrijkste stappen uit de planontwikkeling toegelicht.

3.2 Tracébesluit Zandmaas/Maasroute en MER Hoogwatergeul (2002)

De diverse rivierverruimingsprojecten die samen het project Zandmaas/Maasroute vormen, zijn vastgelegd in het Tracébesluit Zandmaas/Maasroute en de POL aanvulling Zandmaas. Voorafgaand aan de besluitvorming hierover in 2002, is sprake van een lange periode van onderzoek, inspraak en belangafweging. Hierbij is onder andere een MER opgesteld. In het tracébesluit is de locatiekeuze voor de Hoogwatergeul Well – Aijen vastgelegd en is een aantal doelstellingen voor het project geformuleerd, te weten:

- het verbeteren van de Maas als vaarroute;
- het gedeeltelijk realiseren van een beschermingsniveau van 1:250 langs de onbedijkte Maas achter de waterkeringen;
- het realiseren van beperkte natuurontwikkeling langs de Maas.

Ter plaatse van de hoogwatergeul Well – Aijen kan op basis van het tracébesluit 2,82 miljoen m³ netto verklaarbaar product worden gewonnen. In het tracébesluit Well – Aijen is verder opgenomen dat de hoogwatergeul uiterlijk in 2015 gerealiseerd dient te zijn.

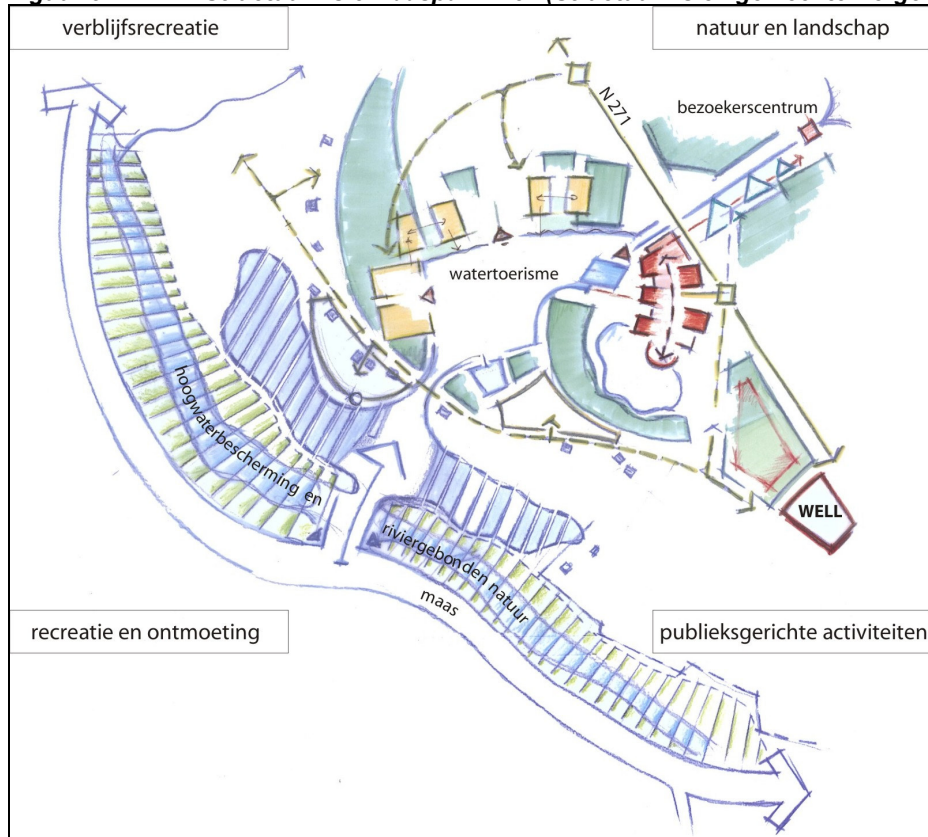
3.3 Structuurvisie+ Gemeente Bergen (2006)

De gemeente Bergen heeft in 2006 een Structuurvisie+ vastgesteld. Hierin is een visie voor toekomstige ontwikkelingen binnen de gemeente geformuleerd, waaronder het streven naar een groter aanbod voor recreatie en toerisme. Recreatieve ontwikkelingen dragen bij aan werkgelegenheid en vormen een sterke economische motor voor de regio. Daarnaast kan het een impuls zijn voor de leefbaarheid in het gebied. Het fraaie landschap en het uitgebreide areaal natuur is een sterke gemeentelijke troef voor verdere toeristisch recreatieve ontwikkelingen in Bergen. Voor het gebied rond het Leukermeer ligt het accent in de Structuurvisie+ op de verdere doorontwikkeling van dag- en verblijfsrecreatie. De gemeente zet in op een krachtige toeristisch-recreatieve ontwikkeling op het land en water, waar zowel de watersporter, dag- en verblijfsrecreant, als de natuurgerichte recreant terecht kunnen.

De toeristisch recreatieve ontwikkeling van Maaspark Well wordt binnen de structuurvisie+ gestimuleerd door een nieuw ruimtelijk kader (zie figuur 3.2). De belangrijkste ontwikkelingen zijn:

- vergroting van de veiligheid tegen overstroming en de realisatie van natuur, door middel van de aanleg van de Hoogwatergeul Well – Aijen.
- extra rivierverruiming, enerzijds ter bevordering van de toeristisch recreatieve ontwikkeling in het gebied en anders om de veiligheid tegen overstroming verder te verhogen.
- revitalisering en verdere ontwikkeling van het recreatiegebied rondom het Leukermeer, mede door investeringen in de toeristisch-recreatieve infrastructuur.

Figuur 3.2 **Structuurvisie Maaspark Well (Structuurvisie+ gemeente Bergen)**

3.4 Gebiedsplan Maaspark Well (2006)

In vervolg op de gemeentelijke structuurvisie+ zijn vervolgens drie sectorale deelplannen verder uitgewerkt en geïntegreerd in een integraal gebiedsplan Maaspark Well (zie figuur 3.3). In deze integrale en gebiedsgerichte aanpak zijn drie deelprojecten (Hoogwatergeul Well - Aijen, vergrote Voorhaven en recreatieve ontwikkeling 't Leuken), die afzonderlijk moeilijk haalbaar zijn, samen tot een realiseerbaar geheel gemaakt. Onderlinge relaties zijn in dit gebiedsplan optimaal met elkaar verbonden. Zo draagt de delfstofwinning, die verband houdt met een betere hoogwaterbescherming door rivierverruiming, financieel bij aan de realisatie van de toeristisch recreatieve infrastructuur rond het Leukermeer.

Figuur 3.3 Gebiedsplan Maaspark Well

3.5 Besluit-MER en vergunningaanvraag Hoogwatergeul Well-Aijen (jan. 2008)

Ten behoeve van de besluitvorming over het tracébesluit Zandmaas/Maasroute is reeds een m.e.r.-procedure doorlopen. In vervolg daarop is ten behoeve van de besluitvorming over de vergunningverlening voor de aanleg van de hoogwatergeul het Besluit-MER Hoogwatergeul Well-Aijen – Maaspark Well opgesteld. In eerste instantie was het de intentie van de initiatiefnemer Kampergeul BV om sec een Besluit-MER voor de inrichting van de hoogwatergeul en de daarvoor benodigde vergunningverlening op te stellen. Maar vanwege grotere ambities is in het genoemde Besluit-MER uiteindelijk ook reeds een doorkijk gegeven naar de te verwachten effecten van de bredere gebiedsontwikkeling Maaspark Well. Op deze manier vervult dit Besluit-MER uit 2008 tevens een functie als 'groeimodel' voor de ambities op langere termijn.

In die tijd bestond er echter nog geen consensus over alle onderdelen uit het grotere plan, en er is dus ook nog geen formeel besluit genomen over diverse onderdelen uit het gebiedsplan Maaspark Well. In het Besluit-MER Hoogwatergeul Well-Aijen – Maaspark Well is wel een doorkijk naar de milieueffecten gegeven, zodat belanghebbenden en het bevoegd gezag deze inzichten konden gebruiken bij hun standpuntbepaling, respectievelijk de besluitvorming over de hoogwatergeul.

Op basis van de uitkomsten van het Besluit-MER is vervolgens, gebaseerd op het meest milieuvriendelijke alternatief, de vergunningaanvraag voor de ontgrondingen in het plangebied voorbereid. Deze aanvraag is in december 2008 goedgekeurd door de provincie Limburg, evenals de overige vergunningen die betrekking hebben op de realisatie van de hoogwatergeul Well-Aijen.

3.6 Samenwerkingsovereenkomst Gemeente Bergen en Kampergeul (jan. 2009)

Het Gebiedsplan Maaspark Well uit 2006 is het startpunt geweest voor de onderhandelingen tussen de Gemeente Bergen en Kampergeul BV om tot een haalbaar plan te komen voor de rivierverruiming in Maaspark Well en de financiering van de beoogde recreatieve infrastructuur rondom het Leukermeer.

Omdat het Gebiedsplan 2006 en de daaraan gekoppelde uitgangspunten een exploitatietekort lieten zien, is gezocht naar mogelijkheden om meer opbrengsten te genereren uit het plan. De beide initiatiefnemers (Gemeente Bergen en Kampergeul BV) zijn overeengekomen dat er een delfstofwinning zal plaatsvinden tot ruim 16 mln. m³ en dat er in beperkte mate 'rode' ontwikkelingen (bebouwing t.b.v. enkele woningen/recreatieve voorzieningen) in het gebied worden toegestaan. Met de delfstofwinning wordt een integrale gebiedsontwikkeling op gang gebracht die de volgende elementen bevat:

- de realisatie van een hoogwatergeul en een toename van de bergingscapaciteit in de vergrote voorhaven;
- de realisatie van een watersportgebied in de vorm van de vergrote Voorhaven;
- de realisatie van recreatieve infrastructuur rondom het Leukermeer aangevuld met 'rode ontwikkelingen' die de ruimtelijke structuur van het gebied versterken.

De visie en kwaliteiten uit het oorspronkelijke gebiedsplan uit 2006 blijven daarbij als uitgangspunt gelden. De rivierverruimingsmaatregelen moeten 'IVM-proof'³ zijn en de doorlooptijd van het project moet zo kort mogelijk zijn (2020-2022).

In januari 2009 hebben beide initiatiefnemers een samenwerkingsovereenkomst gesloten op basis van het schetsontwerp voor de "Kortgesloten dubbele hoogwatergeul" (zie figuur 3.4). De overeenkomst tussen de gemeente en Kampergeul voor de rivierverruiming in Maaspark Well is een overeenkomst op hoofdlijnen, waarbij diverse zaken nog verder uitgewerkt dienen te worden, waaronder:

- Vorm en afwerking van de twee geulen;
- Zonering van de functies natuur, water en recreatie;
- Type bebouwing en locatie van de beperkte rode ontwikkeling.

Vanwege de vertrouwelijkheid van het overleg is de overeenkomst tot stand gekomen op het bestuurlijk niveau van beide partijen. Het College van B&W heeft de overeenkomst vervolgens ter toetsing aan de gemeenteraad voorgelegd. Op 28 januari 2009 heeft de gemeenteraad van Bergen unaniem ingestemd met de samenwerkingsovereenkomst tussen de Gemeente Bergen en Kampergeul BV. Daarbij heeft de gemeenteraad wel de nadrukkelijke wens uitgesproken om in samenwerking met bewoners en belanghebbenden van een bestuurlijk tot een maatschappelijk gedragen plan te komen. Met nadruk wordt gesteld dat het schetsontwerp voor de "Kortgesloten dubbele hoogwatergeul" (zie figuur 3.4) die als basis gold voor de overeenkomst op onderdelen kan wijzigen vanwege het draagvlak dat wordt gezocht in het bestuurlijke en maatschappelijke overleg.

³ IVM staat voor Integrale Verkenning Maas, een studie van het Rijk om de gebieden langs de Maas beter te beschermen tegen hoogwateroverlast, onder andere als gevolg van klimaatverandering.

Figuur 3.4 Kortgesloten dubbele hoogwatergeul

3.7 Plan-MER Maaspark Well en Structuurvisie Maaspark Well, juni 2010

De samenwerkingsovereenkomst tussen de gemeente Bergen en Kampergeul BV vormt een belangrijke peiler onder de gebiedsontwikkeling Maaspark Well, omdat in hoofdlijnen afspraken zijn gemaakt over de inrichting van de hoogwatergeul Well-Aijen en de vergrote Voorhaven en daarmee financiële middelen beschikbaar zijn gekomen voor investeringen in de toeristisch recreatieve infrastructuur rond het Leukermeer.

Vervolgens zijn beide initiatiefnemers voorbereidingen gestart om het plan ook planologisch mogelijk te maken. Hierbij is er voor gekozen om eerst een nieuwe integrale structuurvisie voor het plangebied op te stellen en gekoppeld aan de structuurvisie een nieuw Plan-MER te produceren. De gemeente heeft inmiddels een studie verricht naar de recreatieve ontwikkelingsmogelijkheden van Maaspark Well. In de structuurvisie en het Plan-MER dienen de plannen voor de rivierverruiming en natuurontwikkeling in het deelgebied van de hoogwatergeul en de Voorhaven te worden verweven met de plannen voor de recreatieve ontwikkeling en zonering in het gehele gebied van Maaspark Well.

De structuurvisie en het bijbehorende Plan-MER vormen de basis voor de latere planuitwerking in deelgebieden. Deze verdere uitwerking van plannen zal uiteindelijk leiden tot één of meerdere nieuwe bestemmingsplannen. Indien nodig zal een nieuw bestemmingsplan worden voorzien van een Besluit-MER.

4 Reikwijdte Plan-MER

4.1 Reikwijdte: Het plangebied en het studiegebied

In het Plan-MER wordt onderscheid gemaakt tussen de begrippen plangebied en studiegebied.

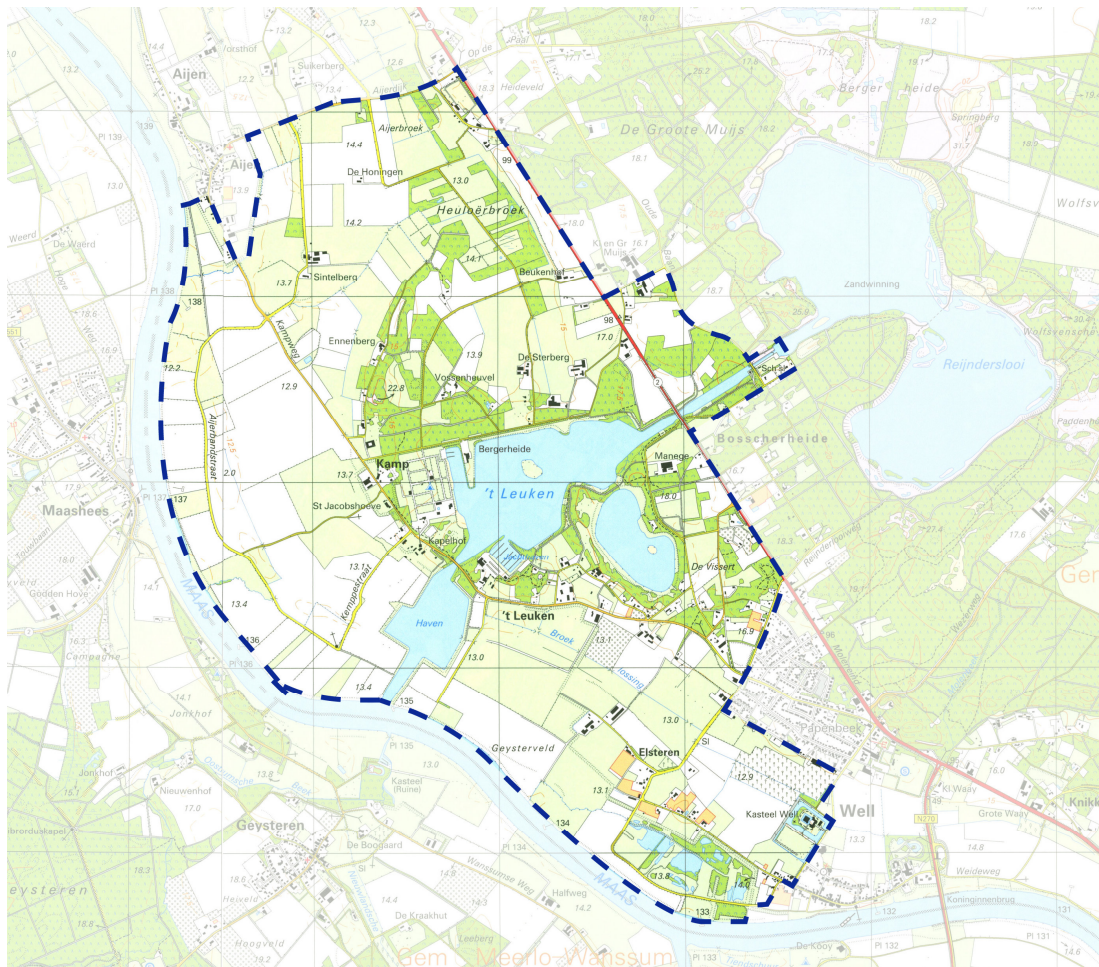
Het plangebied is het gebied waarop de Structuurvisie Maaspark Well betrekking heeft (zie figuur 4.1). Het studiegebied is het totale gebied waarin milieueffecten als gevolg van de realisering van de voorgenomen activiteiten in het plangebied kunnen optreden. Het studiegebied is dus omvangrijker dan het plangebied en kan per milieuaspect verschillen. Per milieuaspect zal in het Plan-MER het studiegebied worden bepaald.

Het plangebied ligt in het Maasdal tussen de twee kernen Well en Aijen. De westelijke begrenzing van het gebied wordt gevormd door de Maas. De oostelijke begrenzing door de N271. De totale omvang van het plangebied waar de gebiedsontwikkeling Maaspark Well is voorzien, bedraagt circa 1.350 hectare.

In figuur 4.1 is de voorlopige ligging en begrenzing van het plangebied van Maaspark Well weergegeven. Deze kan in de toekomst tijdens de verdere planuitwerking nog op details wijzigen. De begrenzing van het plangebied is ruim aangehouden om ruimte beschikbaar te houden voor het vinden van de meest geschikte locatie voor verschillende planonderdelen. Grote delen van het plangebied zullen echter ongemoeid blijven.

Het Plan-MER concentreert zich op de effecten van ingrepen die verband houden met Maaspark Well. Deze ingrepen zijn gelegen binnen het plangebied. De effecten kunnen echter reiken tot buiten dit plangebied. Ook dergelijke effecten worden beoordeeld.

Binnen het plangebied kunnen zich ook initiatieven voordoen die geen direct verband houden met Maaspark Well. Een voorbeeld hiervan is de gebiedsontwikkeling rondom de Heukelomse Beek die zich nog in een voorbereidende fase bevindt. De effecten van dergelijke initiatieven die geen verband houden met Maaspark Well worden in de MER niet afzonderlijk beoordeeld. Effecten van de recreatieve ontwikkeling die samenhangt met Maaspark Well en van de vergroting van de voorhaven op de omgeving van de Heukelomsebeek zullen uiteraard wel in het Plan-MER worden onderzocht.

Figuur 4.1 Voorlopige begrenzing van het plangebied

4.2 Planonderdelen gebiedsontwikkeling Maaspark Well

De integrale gebiedsontwikkeling Maaspark Well bestaat op hoofdlijnen uit drie planonderdelen (zie figuur 4.1):

- Hoogwatergeul Well-Aijen;
- Uitbreiding Voorhaven;
- Recreatieve ontwikkeling Leukermeer.

Onderstaand is een korte beschrijving van de belangrijkste ontwikkelingen behorend tot de drie planonderdelen opgenomen.

4.2.1 Hoogwatergeul Well-Aijen

In eerste aanleg wordt de hoogwatergeul gerealiseerd in het kader van het tracébesluit Zandmaas uit 2003 en conform het vergunde ontwerp van januari 2009. In het kader van de gebiedsontwikkeling Maaspark Well wordt de geul extra verruimd ter optimalisering van de hoogwaterbescherming, natuurontwikkeling, delfstoffenwinning en berging van niet-vermarktbaar materiaal. De hoogwatergeul gaat bij hoogwater meestromen en heeft in de uiteindelijke situatie een diepte tussen 2,5 en 7,5 meter en een breedte die varieert van 150 tot 200 meter. De lengte van de hoogwatergeul bedraagt ongeveer 4100 meter.

4.2.2 Uitbreiding Voorhaven

In het kader van de provinciale ambities voor de ontwikkeling van recreatie en toerisme in Limburg heeft het College van GS zich uitgesproken als voorstander van de uitbreiding van de vaarwatercapaciteit aan weerszijden van de bestaande "Voorhaven 't Leuken". Beleidsmatig heeft de provincie deze ambitie vertaald in de aanduiding van de omgeving 't Leuken als "speerpunt voor toerisme en recreatie" in het POL (2001). Dit streven is onderdeel van het initiatiefplan Noordelijke Zandmaas (provincie Limburg, 2005), de Structuurvisie+ (gemeente Bergen, 2006) en het gebiedsplan Maaspark Well (gemeente Bergen, 2005).

De uitbreiding (vergroting en verdieping) van de Voorhaven tot een volwaardige recreatieplas draagt ook bij aan de hoogwaterbescherming en natuurontwikkeling. Aan weerszijden van de aanwezige Voorhaven wordt de oppervlakte open water vergroot. Door de instroming en uitstroming van de recreatieplas te verlagen, zal de recreatieplas bij hoogwater meestromen en als zodanig de werking van een tweede hoogwatergeul hebben. Het centrale deel van de recreatieplas zal evenals het Leukermeer in de uiteindelijke situatie een diepte krijgen van circa 10 tot 13 meter.

De vergrootte Voorhaven zal in de toekomst worden benut voor de watersport. De westelijke randen zullen vooral een natuurlijke inrichting krijgen. De oostelijke randen zullen deels natuurlijk worden ingericht, afgewisseld met enkele nieuwe woningen (watervilla's) of een cluster van woningen op de grens van land en water, een strandje. Overwogen wordt of enkele recreatieve voorzieningen zoals een jachthaven in de Voorhaven tot ontwikkeling moeten worden gebracht.

4.2.3 Recreatieve ontwikkeling Leukermeer

In het deelgebied rondom het bestaande Leukermeer is voorzien in de ontwikkeling van diverse initiatieven op het gebied van dag- en verblijfsrecreatie, natuurbeheer en/of wonen aan of bij watersportgebied 't Leuken. Deze activiteiten zijn gebaseerd op zowel provinciaal als gemeentelijk beleid. Uit het POL (2001) en de Structuurvisie+ (2006) blijkt dat dag- en verblijfsrecreatie hier meer ruimte moet krijgen. Daarmee wordt tegemoet gekomen aan de groeiende vraag van recreatieve mogelijkheden in het Maasdal. In dit gebied zijn met name intensieve vormen van recreatie voorzien, zoals mogelijkheden voor een dagrecreatieve attractie gericht op gezinnen en (outdoor) sportactiviteiten, een uitbreiding van de jachthavenfaciliteiten inclusief een kleinschalig watersportcentrum (verkoop en verhuur van watersportartikelen). Daarnaast wordt de aanwezige zwemplas gemoderniseerd, waarbij ook de realisering van een paviljoen/restaurant tot de mogelijkheden behoort. Ook wordt gedacht aan de realisatie van een hotel inclusief vergaderzalen en faciliteiten voor gasten, aan blokhutten of een groepsaccommodatie voor jongeren.

Het netwerk van fiets- en wandelpaden zal op de intensivering van het recreatieve gebruik worden afgestemd. Ook de ontsluitingsstructuur voor gemotoriseerd verkeer en het aanbod aan parkeervoorzieningen zal in lijn worden gebracht met de nieuwe recreatieve mogelijkheden. Om de draagkracht van het gebied te vergroten, zal tevens worden geïnvesteerd in verbetering van de openbare ruimte, het versterken van het natuurlijke karakter van de oevers (inclusief gebruiksmogelijkheden zoals vissteigers) en zal plaatselijk nieuwe natuur/bos worden gerealiseerd.

Voor de wijze waarop de verschillende planonderdelen uit de gebiedsontwikkeling Maaspark Well worden gerealiseerd, zijn meerdere varianten en alternatieven denkbaar. In het volgende hoofdstuk wordt hierop nader ingegaan.

5.3 Inrichtingsalternatief 1: concentratie rondom het Leukermeer

In dit model worden alle recreatieve voorzieningen geconcentreerd rondom het Leukermeer en de zwemplas. Het volledige recreatieve programma wordt compact nabij het Leukermeer gerealiseerd. Ook de ontsluiting vanaf de N271 wordt zo direct mogelijk op het Leukermeer aange-takt. De uitstraling van Maaspark Well naar buiten toe wordt zoveel mogelijk beperkt. De omgeving De Kamp en de Voorhaven krijgen daarom een extensief karakter.

Voor de rivierverruiming in het Maasdal wordt in dit alternatief ingezet op een strikte scheiding tussen hoogwaardige riviergebonden natuurontwikkeling in de hoogwatergeul en rustige waterrecreatie in de vergrote Voorhaven. Beide deelgebieden zijn fysiek van elkaar gescheiden door landtongen.

5.4 Inrichtingsalternatief 2: verweving met de omgeving

In dit model worden de recreatieve voorzieningen benut om Maaspark Well aan de omgeving te tonen en de recreatieve potentie van de omgeving optimaal te benutten. Centraal staat het benutten van potenties van de omgeving voor recreatie. Deze potenties worden gezocht tussen Ayen, Well, Nieuw Bergen, de Maasduinen en de Maas. De voorzieningen worden daardoor over een relatief groot gebied gespreid.

Voor de rivierverruiming in het Maasdal wordt in dit alternatief ingezet op een recreatieplas van maximale omvang. Dit wordt bereikt door geen landtongen te handhaven tussen de riviergebonden natuurontwikkeling in de hoogwatergeul en de rustige waterrecreatie in de vergrootte Voorhaven.

5.5 Voorkeursalternatief

Van beide bovenstaande inrichtingsalternatieven worden de effecten voor de omgeving beschreven en beoordeeld. De uitkomsten van de effectbeschrijvingen worden gebruikt bij het uitwerken van een overzicht van mitigerende en compenserende maatregelen. Hierbij wordt be-zien op welke manier de bestaande plannen voor Maaspark Well vanuit het oogpunt milieu nog nader kunnen worden geoptimaliseerd.

Op basis hiervan wordt vervolgens een voorkeursalternatief van de initiatiefnemers gedefini-eerd. Dit kan één van de twee inrichtingsalternatieven zijn, maar ook een combinatie van onder-delen uit de twee alternatieven. In het voorkeursalternatief wordt optimaal rekening gehouden met de milieubeoordelingen uit het MER, maar het plan moet wel economisch uitvoerbaar zijn. Het voorkeursalternatief wordt uiteindelijk opgenomen en vastgelegd in de structuurvisie voor Maaspark Well.

5.6 Varianten voor onderdelen van het plan

Naast de effectbeschrijving van de twee inrichtingsalternatieven zal in het Plan-MER worden ingegaan op eventuele verschillen in milieu-effecten die kunnen worden verwacht bij specifieke varianten voor onderdelen van het plan. Zo zal onder andere worden gekeken naar varianten voor de ontsluitingsstructuur, de fasering en de wijze van uitvoering (afvoer via water, verwer-kingsmethode), en de wijze waarop het gebied in de toekomst wordt beheerd (agrarisch cul-tuurbeheer versus natuurbeheer). Hierbij wordt overigens wel opgemerkt dat de focus in het Plan-MER ligt op aspecten die relevant zijn voor de besluitvorming over de structuurvisie. Om-dat een structuurvisie een globaal karakter heeft, zal de effectbeschrijving soms ook globaal van aard zijn. Voor bepaalde planonderdelen zullen te zijner tijd in een bestemmingsplan met bijbehorend Besluit-MER de milieueffecten in meer detail worden onderzocht.

6 Wijze van effectbeoordeling

6.1 Beoordelingskader

In het Plan-MER worden de effecten van de gebiedsontwikkeling 'Maaspark Well' aan de hand van eventuele varianten en alternatieven beschreven en beoordeeld, waarbij tevens een voorkeursalternatief wordt bepaald. Het gaat hierbij niet alleen om de negatieve effecten; ook positieve effecten worden beschreven. De effectbeschrijving richt zich vooral op de voor besluitvorming relevante milieuaspecten. De effecten worden beschreven ten opzichte van de autonome ontwikkeling van het plangebied, waarbij het nulalternatief als referentiesituatie geldt. De effectbeoordeling zal plaatsvinden op een schaalniveau dat past bij het schaalniveau waarop het m.e.r.-plichtige besluit (de structuurvisie) wordt uitgewerkt. Kenmerkend voor een structuurvisie is dat het gaat om een hoofdlijn van het beleid voor de komende jaren. De details worden nader ingevuld bij het opstellen van de bestemmingsplannen en de benodigde vergunningen. Ook het Plan-MER zal daarom in hoofdlijn in gaan op mogelijke effecten. In een Besluit-MER ten behoeve van de bestemmingsplannen kunnen de effecten meer in detail worden bepaald.

In de effectbeschrijvingen wordt aangegeven of effecten tijdelijk, permanent of omkeerbaar zijn, op korte of lange termijn spelen en of sprake is van cumulatieve effecten. Ook wordt aangegeven welke mitigerende en/of compenserende maatregelen mogelijk en/of noodzakelijk zijn.

Om de alternatieven met elkaar te kunnen vergelijken, wordt een beoordelingskader opgesteld. Hiervoor wordt een set criteria gebruikt, die zoveel mogelijk kwantitatief worden ingevuld op een detailniveau waarop een goede vergelijking van de alternatieven kan plaatsvinden. Indien een kwantitatieve beoordeling niet mogelijk is, zal een kwalitatieve beoordeling plaatsvinden. In tabel 6.1 op de volgende pagina is een eerste overzicht van de relevante beoordelingscriteria samengevat weergegeven.

6.2 Wijze van beoordelen

In het Plan-MER worden de alternatieven beoordeeld aan de hand van de in de vorige paragraaf beschreven beoordelingscriteria. Het onderling wegen van verschillende milieuaspecten maakt geen onderdeel uit van het Plan-MER. Een dergelijke afweging moet door de betrokken bestuursorganen plaatsvinden. Per milieuaspect zal het effect worden uitgedrukt op basis van de onderstaande schaal:

- ++ sterk positief effect;
- + positief effect;
- 0 geen positief en geen negatief effect;
- negatief effect;
- sterk negatief effect

De milieueffecten van de verschillende alternatieven worden beoordeeld ten opzichte van het nulalternatief. Dit is de situatie waarin de plannen voor het Maaspark Well niet gerealiseerd worden en het gebied zich autonoom zal ontwikkelen.

Tabel 6.1 Voorstel beoordelingscriteria per milieuaspect

(Milieu)aspect	Beoordelingscriterium
Geologie, geomorfologie en bodem	- Beïnvloeding van erosie en sedimentatie - Beïnvloeding terreinvormen en maaiveldverloop - Beïnvloeding bodemopbouw en bodemtypen - Beïnvloeding bodemkwaliteit
Grond- en oppervlaktewater	- Beïnvloeding van grondwaterstanden - Beïnvloeding van grondwaterstromingen - Kans op kwel en inzijging - Beïnvloeding grond- en oppervlaktewaterkwaliteit - Vertroebeling van de Maas in de uitvoeringsfase - Verspreiding verontreiniging naar de Maas (CIW-imissietoets)
Natuur	- Beïnvloeding beschermde gebieden (EHS, GHS, Natura 2000) - Beïnvloeding beschermde planten- en diersoorten - Beïnvloeding ecologische relaties - Toename van ecologische waarden
Landschap	- Beïnvloeding openheid en schaal van het landschap - Beïnvloeding bijzondere landschapsstructuren en elementen
Cultuurhistorie & Archeologie	- Verlies of aantasting van cultuurhistorisch waarden - Verlies of aantasting van archeologische waarden
Grondgebruik	- Gevolgen voor de landbouw - Gevolgen voor de recreatie - Gevolgen voor wonen en werken
Infrastructuur	- Verkeersstructuur - Verkeersintensiteiten - Verkeersveiligheid - Langzaam verkeer
Geluid	- Hinder en overlast door wegverkeerslawaaï - Hinder en overlast door industrielawaai - Hinder en overlast door scheepvaartlawaaï - Hinder en overlast door laagfrequent geluid - Hinder en overlast door trillingen
Lucht	- Beïnvloeding luchtkwaliteit - Hinder en overlast door (grof) stof en waaivuil
Hydraulica	- Beïnvloeding doorstroming Maaswater - Beïnvloeding bergingscapaciteit
Veiligheid	- Externe veiligheid - Nautische veiligheid